

KAKO POSLOVATI SA GOTOVINOM?

Poslovanje sa gotovinom je posebno osjetljivo područje. Do septembra 2015. godine se moglo prilično komotno i bezbrižno raspolagati gotovim novcem, jer nije bilo posebnih ograničenja. Međutim sada je situacija bitno drugačija.

ŠTA SA RAČUNIMA U IZNOSU PREKO 200,00 KM?

Za koje namjene se može vršiti plaćanje u gotovom novcu?

NAPLATA I PLAĆANJE U STRANIM SREDSTVIMA

Izuzeci za gotovina plaćanja u stranoj valuti.

NOVČANE KAZNE

Koliko košta prekršaj ako pogrešno poslužete gotovinom?

UREDBA O USLOVIMA I NAČINU PLAĆANJU GOTOVIM NOVCEM

Poslovanje sa gotovim novcem je uređeno sljedećim propisima:

- Zakon o finansijskom poslovanju („Službene novine FBiH”, broj 48/16),
- Zakon o deviznom poslovanju („Službene novine FBiH”, broj 47/10),
- Zakon o unutaršnjem platnom prometu („Službene novine FBiH”, broj 48/15 i 79/15),
- Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (“Sl. glasnik BiH”, br. 47/14 i 46/16)
- Zakon o unutrašnjoj trgovini („Službene novine FBiH”, broj 40/10),
- Zakon o porezu na dohodak („Službene novine FBiH”, broj 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13).

Uredba o uslovima i načinu plaćanju gotovim novcem

Oprostite, ali moramo početi sa citiranjem Zakona i Uredbe. Uredba o uslovima i načinu plaćanju gotovim novcem (“Službene novine FBiH” broj 72/15 i 82/15), donešena na osnovu Zakona o unutrašnjem platnom prometu (“Službene novine FBiH”, broj 48/15 i 79/15). Ovom Uredbom su određeni uslovi i način plaćanja između pravnih i fizičkih lica, i ona se isključivo odnosi na plaćanja

u (KM) konvertibilnim markama. Ona uređuje: plaćanja u gotovom novcu, uplatu gotovog novca na transakcijski račun i isplatu gotovog novca sa transakcijskog računa, uslove držanja gotovog novca u blagajni i uslove i način uplate dnevnog pazara na transakcijski račun. Znači, Uredba je glavni akt u kojem trebamo tražiti odgovore kako i šta raditi sa gotovim novcem.

Za koje namjene se može vršiti plaćanje u gotovom novcu?

- isplate penzija, primanja iz oblasti boračko-invalidske zaštite i civilnih žrtava rata i druga davanja fizičkim licima iz oblasti socijalne i dječije zaštite,
- isplate akontacije putnih troškova i dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu,
- plaćanje takse konzularnim i diplomatskim predstavništvima,
- isplate naknada i drugih primanja koja se ne smatraju dohotkom i ne podliježu oporezivanju u skladu sa članom 14. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak,
- otkup poljoprivrednih proizvoda, šumskih plodova, ljekovitog bilja, industrijskih i drugih sekundarnih sirovina od fizičkog lica,
- plaćanje takse konzularnim i diplomatskim predstavništvima,
- isplatu štete fizičkom licu po osnovu osiguranja imovine i lica, ako njihov pojedinačni iznos ne prelazi 300,00 KM,
- plaćanje dobara i usluga, prema drugom poslovnom subjektu, ako njihov pojedinačni iznos ne prelazi 200,00 KM,
- otkup efektivnog stranog novca i čekova za poslovne subjekte ovlaštene za obavljanje mjenjačkih poslova,
- isplatu dobitaka fizičkim licima, ostvarenih učešćem u igrama na sreću koje se priređuju u skladu sa propisima koji regulišu igre na sreću i na osnovu odobrenja Federalnog ministarstva finansija,
- povrat poreza na dodatu vrijednost u gotovini u skladu sa propisima o uslovima i načinu povrata poreza na dodatu vrijednost stranim državljanima.

Poslovni subjekti su dužni da sve uplate i isplate u gotovom novcu dokumentuju vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama koje se evidentiraju i čuvaju u rokovima utvrđenim zakonskim propisima i stave na uvid nadležnim kontrolnim organima.

Prilikom plaćanja u gotovom novcu poslovni subjekti su dužni da primjenjuju odredbe propisa koji uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Zašto se Uredba o naknadama troškova za službena putovanja primjenjuje na realni sektor? Zato što iznosi i ograničenja u istoj predstavljaju neoporezive iznose. Znači, ova Uredba je bitna SAMO sa poreznog aspekta, a svako društvo može internim aktom urediti drugačije iznose isplata po ovom osnovu, kao i druge uslove.

ŠTA POSEBNO INTERESUJE REALNI SEKTOR?

Realni sektor, privredu, najviše interesuju sljedeće isplate u gotovom novcu:

- isplate akontacije putnih troškova i dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu,
- isplate naknada i drugih primanja koja se ne smatraju dohotkom i ne podliježu oporezivanju u skladu sa članom 14. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak,
- otkup poljoprivrednih proizvoda, šumskih plodova, ljekovitog bilja, industrijskih i drugih sekundarnih sirovina od fizičkog lica,
- plaćanje dobara i usluga, prema drugom poslovnom subjektu, ako njihov pojedinačni iznos ne prelazi 200,00 KM.

**Zabranjeno je
plaćanje
i naplaćivanje
proizvoda u
trgovini na veliko
u gotovom novcu**

U obavljanju djelatnosti poslovni subjekti mogu plaćati gotovim novcem, odnosno vršiti isplate sa svog računa za naprijed navedene namjene. Znači, Uredbom je dato ograničenje za plaćanje, ali ne i za naplatu od kupaca za prodatu robu, proizvode ili usluge. U slučaju naplate u gotovom novcu od kupaca za prodatu robu, proizvode ili usluge u iznosima preko 200,00 KM eventualne sankcije snosi onaj ko plaća, a ne onaj ko naplaćuje. U konkretnom slučaju je kupac strana koja eventualno može biti sankcionisana. Izuzetak - zabranjeno je plaćanje i naplaćivanje proizvoda u trgovini na veliko u gotovom novcu.

Isplate akontacija, putnih troškova i dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu

Svi poslovni subjekti mogu bez ograničenja isplaćivati u gotovini akontacije za troškove službenih putovanja, bilo da se radi o putovanju u zemlji ili inostranstvu. Pod troškovima službenog puta se podrazumijevaju troškovi prevoza, smještaja i dnevnica, ali i svi drugi troškovi povezani sa

putnim troškovima. Dnevnice za službena putovanja u inostranstvo i dnevnice za službena putovanja na području Bosne i Hercegovine obračunavaju se od vremena polaska na službeno putovanje do vremena povratka sa službenog putovanja, primjenjujući visinu dnevnice propisanu za državu u koju je državni službenik upućen na službeni put.

službenim putovanjem. Uredba niti Zakon o deviznom poslovanju ne postavlja nikakva ograničenja iznosa kada su ovakvi troškovi u pitanju. Lice koje primi akontaciju za službeni put ima obavezu da tu akontaciju "opravda" po povratku sa službenog putovanja. Međutim, Uredba o naknadama troškova za službena putovanja („Službene novine Federacije BiH“, broj 44/16) u članu 16 propisuje da se u roku od pet radnih dana od dana kada je službeno putovanje završeno zaposlenik mora podnijeti izvještaj sa obavljenog službenog puta, zajedno sa

U slučaju da se istodobno putuje na službeni put u dvije ili više država, zbir dnevnica za svaku državu utvrđuje se proporcijalno učešću trajanja službenog puta u toj državi sa ukupnim trajanjem službenog putovanja. U slučaju da zaposlenik putuje na službeni put u državu čija valuta varira u odnosu na KM, troškovi se preračunavaju po srednjem kursu na datum plaćanja računa. Srednji kurs se može naći na web stranici Centralne banke BiH - www.cbbh.ba. Neispravno je primjenjivati kurs na dan upućivanja zaposlenika na službeni put ili njegovog povratka sa službenog puta.

Isplate u skladu sa članom 14. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak

Mogućnost isplate u gotovom novcu, iz blagajne, data je za naknade koje su definisane u naprijed pomenutom članu 14 Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak, i odnose se na sljedeća neoporeziva primanja zaposlenika:

a) Naknade troškova službenog putovanja. One obuhvataju naknadu za smještaj, ishranu, prevozne i druge troškove utvrđene Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja ("Službene novine Federacije BiH", broj 44/16).

b) Naknade za rad na terenu (terenski dodatak) pod uslovom da se rad obavlja van mjesta zaposlenja i da traje duže od 30 dana neprekidno (20% od iznosa propisane dnevnice, ako su na terenu osigurani smještaj i ishrana od strane poslodavca, do 70% iznosa propisane dnevnice ako je na terenu osigurana samo ishrana, do visine propisane dnevnice ako je na terenu zaposleniku osiguran samo smještaj).

c) Naknada troškova prevoza na posao i sa posla u visini koštanja cijene karte gradskog, prigradskog ili međugradskog prevoza, a u slučaju korištenja vlastitog automobila saglasno unutrašnjim aktima u visini od 15% od cijene 1l benzina po pređenom kilometru na odobrenoj relaciji od mjesta stanovanja do mjesta rada,

a najviše do iznosa cijene jedne i po mjesečne karte u javnom saobraćaju na odobrenoj relaciji.

d) Naknada za ishranu u toku rada (topli obrok) u visini do 1% od prosječne neto plaće isplaćene u FBiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

e) Regres za godišnji odmor u visini do 50% od prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u posljednja tri mjeseca prije isplate.

f) Otpremnina prilikom odlaska u penziju u visini šest neto plaća zaposlenika koje su mu isplaćene u prethodnih šest mjeseci ili šest prosječnih neto plaća u FBiH prema posljednjem statističkom podatku, ako

je to povoljnije za zaposlenika, otpremnina u slučaju otkaza ugovora o radu ukoliko je isplaćena zaposleniku do iznosa koji čini 70% prosječne mjesečne plaće u posljednja tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu, za svaku navršenu godinu rada kod poslodavca.

g) Naknade troškova liječenja teško oboljelih zaposlenika i članova njegove uže porodice

u visini stvarnih troškova prema dokumentaciji.

h) Naknada troškova sahrane u slučaju smrti zaposlenika ili članova njegove uže porodice, kao i smrti penzionisanog zaposlenika, u visini stvarnih troškova sahrane, a najviše četiri prosječne mjesečne plaće isplaćene u FBiH za prethodna četiri mjeseca prije donošenja rješenja o isplati naknade.

i) Novčane pomoći zaposlenicima: u slučaju teške invalidnosti zaposlenika (najmanje 60% invaliditeta), teške bolesti zaposlenika ili članova njegove uže porodice i hirurških intervencija na zaposleniku izvršenih iz zdravstvenih razloga i po preporuci

liječnika, jednokratno u visini tri prosječne plaće zaposlenika isplaćene u prethodna tri mjeseca ili u visini tri prosječne neto plaće u FBiH prema posljednjem statističkom podatku, ako je to povoljnije za zaposlenika, pokloni koje poslodavci daju zaposleniku u novcu

stvarima, uslugama ili praznicima, povodom državnih i vjerskih praznika i/ili jubileja firme i sl., ako njihova ukupna vrijednost na godišnjem nivou nije veća od vrijednosti koja je jednaka iznosu 30% prosječne mjesečne plaće koju objavljuje Federalni zavod za statistiku.

Otkup poljoprivrednih proizvoda, šumskih plodova, ljekovitog bilja, industrijskih i drugih sekundarnih sirovina od fizičkog lica

Privredni subjekt može plaćati u gotovom novcu otkup poljoprivrednih proizvoda, šumskih plodova, ljekovitog bilja, industrijskih i drugih sekundarnih sirovina od fizičkog lica, bez ograničenja od 200,00 KM. Uporište: Član 71. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak je propisao da su poslodavci i isplatioci prihoda dužni vršiti isplate prihoda koji se smatraju

dohotkom na njihov tekući račun kod poslovne banke. Izuzetno, može se isplatiti u gotovom novcu: ... 6) isplate na ime otkupa sekundarnih sirovina i otpada uz uslov da sakupljanje sekundarnih sirovina i otpada nije trajna samostalna djelatnost obveznika. Uslov je da fizičko lice kojem se vrši isplata nema registrovanu poslovnu djelatnost.

Šta sa računima u iznosu preko 200,00 KM?

Pitanje: Da li trgovci mogu nabavljati robu za gotov novac i zaduživati u maloprodaji / veleprodaji?

MALOPRODAJA – MOŽE (ograničenje u nabavci – 200,00 KM)

VELEPRODAJA – NE MOŽE (ograničenje u Uredbi)

Pitanje: Da li samostalne zanatske radnje / obrtnici mogu nabavljati sirovine i materijal za gotov novac? MOGU (ograničenje u nabavci – 200,00 KM)

Pitanje: Da li pravna lica (proizvođači i uslužne djelatnosti) mogu nabavljati sirovine i materijal za gotov novac? MOGU (ograničenje u nabavci – 200,00 KM)

Blagajnički maksimum i polog gotovine na transakcijski račun

Uplata gotovog novca na račun kod ovlaštenih organizacija i vođenje blagajne NE odnosi se na poduzetnike koji porez na dohodak plaćaju u paušalnom iznosu.

Poslovni subjekti su u obavezi da donesu Odluku o blagajničkom maksimumu. Visina blagajničkog maksimuma se utvrđuje na osnovu prosječnih dnevnih isplata iz blagajne u prethodnom mjesecu, kao i drugih uslova koji se mogu uzeti u obzir. Poslovni subjekti mogu u blagajni držati gotov novac do iznosa utvrđenog blagajničkim maksimumom i isti koristiti za gotovinska plaćanja, kako je naprijed pojašnjeno. U blagajnički maksimum ne ulazi gotov novac podignut sa transakcijskog računa za posebne namjene, pod uslovom da poslovni subjekti ovaj novac isplate istog ili narednog dana od dana njegovog podizanja. Jednostavno rečeno, blagajnički maksimum je iznos novca koji smije „prenočiti“ u blagajni. Sve

iznad tog iznosa se mora položiti na transakcijski račun. Poslovni subjekti su dužni da gotov novac, ostvaren obavljanjem registrovane djelatnosti, evidentiraju u skladu sa propisima o računovodstvu i uplate istog radnog dana na svoj račun otvoren kod ovlaštene organizacije, a najkasnije narednog radnog dana. **Izuzetno, poslovni subjekti čiji dnevni priliv gotovog novca ne prelazi 200,00 KM ili su udaljeni od ovlaštene organizacije 15 ili više kilometara, dužni su uplatu gotovog novca izvršiti najkasnije u roku od pet radnih dana. Ukoliko je dnevni priliv gotovog novca ostvaren u petak, naredni radni dan smatra se sljedeći ponedjeljak.**

Devizna blagajna

Način i evidentiranje u deviznoj blagajni je uređen Zakonom o deviznom poslovanju („Sl. novine FBiH“, broj 47/10), a ne naprijed navedenom Uredbom!!! Propisi o deviznom poslovanju dozvoljavaju domaćim pravnim licima, poduzetnicima, kao i filijalama stranih društava da imaju deviznu blagajnu. Najčešće poslovni subjekti koji u svom poslovanju koriste efektivni strani novac (devize) vode deviznu blagajnu, zasebno za svaku valutu (devizna blagajna u EUR, devizna bla-

gajna u USD i sl.). Strana gotovina se može držati u deviznoj blagajni do određenog iznosa ili se može podići sa deviznog računa u nekoj od banaka kao i otkupiti od banke. Naplaćena strana gotovina se mora položiti na devizni račun ili prodati banci ako prelazi iznose koji bi ugrozili propisani blagajnički maksimume. Dvostruko veća granica za blagajnički maksimum, do 3.000 EURA, je za rezidente FBiH koji su registrovani za sljedeće djelatnosti: ugo-

Blagajnički maksimum za deviznu blagajnu se utvrđuje na sljedeći način - prosječno dnevno stanje devizne blagajne pravnog lica u FBiH u jednom tromjesečju može biti u iznosu maksimalnom do 1.500 EUR. Praktično to znači da prosjek dnevnih stanja u tromjesečju ne smije preći 1.500 EUR, iako je moguće da stanje u blagajni na jedan dan bude i veće, ako će drugim danima biti manje.

titeljsko - turističkih usluga (usluge noćenja, pansiona i polupansiona i usluge prevoza), pružanje usluga zračnih luka i autocesta i za snabdijevanje stranih aviona gorivom i mazivom i drugom potrošnom robom, prodaja robe u konsignacionim skladištima i u slobodnim carinskim prodavnicama i prodaja putničkih i robnih voznih isprava

za račun nerezidenta, neposredno ili preko putničkih turističkih agencija. Ministarstvo može dati na rok do godinu dana odobrenje za držanje većih iznosa drugim djelatnostima, pri čemu se uz zahtjev za dobijanje odobrenja prilaže izvod iz sudskog registra i podatak o prosječnom dnevnom stanju blagajne u prethodnoj godini.

Naplata i plaćanje u stranim sredstvima

Uslovi i način raspolaganja gotovinom u stranim valutama određeni su Odlukom o plaćanju, naplati i prenosu u devizama i stranoj gotovini („Službene novine FBiH”, br. 58/10).

Ovom odlukom je propisana mogućnost plaćanja i naplate u stranoj gotovini i čekovima, kao i plaćanje i naplata u KM u odnosu sa ino-licima, sa objašnjenim i propisanim ograničenjima. Sav promet sa inostranstvom rezidenata iz FBiH se mora vršiti u stranim sredstvima plaćanja (osim određenih izuzetaka).

Dozvoljeni su određeni izuzeci za promet u KM, regulisani Zakonom o deviznom poslovanju, a to su:

devizno kreditiranje u skladu sa odredbama Zakona, otplata deviznog kredita, naplaćivanje premije osiguranja i isplata štete u poslovima osiguranja sa nerezidentima, kao i sa rezidentima koji izvode investicijske radove i obavljaju privrednu djelatnost u inostranstvu, prodaja i kupovina robe sa konsignacionih skladišta, u slobodnim zonama i u slobodnim carinskim prodavnicama, kupovina i prodaja vrijednosnih papira koji glase na stranu valutu, isplata strane gotovine sa devizne štedne knjižice i deviznog računa, kao i prenos deviza sa jedne devizne štednje knjižice na drugu deviznu štednu knjižicu, odnosno sa

jednog deviznog računa na drugi devizni račun istog lica, kupovina i prodaja, odnosno plaćanja i naplata potraživanja i dugovanja nastalih po vanjskotrgovinskim poslovima rezidenata - pravnih lica i poduzetnika i uplata depozita kao sredstva osiguranja. U odnosima sa drugim rezidentima strana gotovina se može koristiti za: isplatu i povrat troškova službenog puta i drugih troškova u inostranstvu povezanih s tim, uključujući terenski dodatak, posredničke poslove u međunarodnom prevozu i turističkim agencijskim uslugama, između posrednika i drugog rezidenta fizičkog lica, za uslugu koju je pružio nerezident.

Rezidenti mogu primiti naplatu od nerezidenta / stranog klijenta u stranoj gotovini i čekovima po osnovu izvoza robe i usluga do 10.000 EUR mjesečno. Nerezidentima / stranim klijentima se može platiti po osnovu uvoza robe i usluga do 3.000 EUR mjesečno u stranoj gotovini i čekovima. Ovi iznosi se ne odnose na pojedinačan slučaj ili jednog klijenta, već je to ukupni mjesečni maksimum sa XY faktura i/li XY komitenata.

KAZNE

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj poslovni subjekt ako:

- a) vrši plaćanja gotovim novcem suprotno namjenama utvrđenim odredbom člana 3. stav (1) ove uredbe,
- b) sve uplate i isplate u gotovom novcu ne dokumentuje vjerodostojnim knjigovodstvenim dokumentima u skladu sa odredbom člana 3. stav (2) ove uredbe,
- c) prilikom plaćanja u gotovom novcu ne primjenjuje odredbe propisa koji uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, shodno odredbi člana 3. stav (3) ove uredbe,

d) vrši plaćanje i naplaćivanje proizvoda u trgovini na veliko u gotovom novcu suprotno odredbama člana 3. stav (4) ove uredbe,

- e) uplatu gotovog novca na račun i isplatu gotovog novca sa računa ne realizuje nalogom za plaćanje, shodno odredbama člana 5. ove uredbe,
- f) u blagajni drži gotov novac iznad iznosa utvrđenog blagajničkim maksimumom u skladu sa članom 4. ove uredbe, te ukoliko visinu blagajničkog maksimuma ne utvrđuje na način propisan odredbama člana 7. ove uredbe,
- g) gotov novac ostvaren obavljanjem registrovane djelatnosti ne evidentira i ne uplati u skladu sa odredbom člana 8. ove uredbe.

Poštovani čitaoci,
vrijeme je praznika i vrijeme da rezimiramo sav trud koji smo cijele godine ulagali u naš posao, te se na taj način odricali mnogih trenutaka koji su jedini istinski dio čovjeka. Ovog puta smo željeli da Vas podsjetimo da su našinajbliži pravi razlog za naše uspjehe, napredovanje, nove ideje i jedini pokretač svega što nas okružuje. Zbog ovoga kao i drugih izazova koji nas očekuju u životu željeli bi smo da ove praznike provede sa najmilijima i poklonite im svu pažnju svijeta i zaželite im

SRETNU NOVU 2019. GODINU

E-book je besplatni edukativni materijal namijenjen pretplatnicima portala chronos.ba. Izdaje se isključivo u elektronskoj formi i dio je edukativnog segmenta portala. Stavovi i mišljenja autora izneseni u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno stavove i mišljenja nadležnih državnih, entitetskih i kantonalnih organa i institucija.

Izdavač

CHRONOS doo
Branilaca Bosne 2A
Zenica, Bosna i Hercegovina
www.chronos.ba
T +387 32 442 750
F +387 32 202 581

Naslov publikacije

E-book "Kako poslovati sa gotovinom?"

Autor:

Sanela Agačević

Urednica

Sanela Agačević

Grafički dizajn

Dijana Muminović

Neven Miličević

Fotografije preuzete sa

www.freedigitalphotos.net

www.eskipaper.com